

Fundament

Schrijvers creëren verhalen, beelden, nieuwe werkelijkheden en formuleren ideeën over onze samenleving. Zo vormen ze nieuwe inzichten, tegendraadse meningen en onverwachte perspectieven die in het theater voor het voetlicht worden gebracht. Schrijven is reflecteren en ruimte scheppen – en reflectie betekent het nemen van afstand, het geven van minder voor de hand liggende antwoorden, het bieden van andersoortige perspectieven. Daarmee kiest de schrijver een positie als onafhankelijk denker, als createur van gelaagdheid, als schepper van mogelijkheden die de kijker onverwacht zicht bieden. Die onafhankelijke positie beschouwt het Platform Theaterauteurs als het fundament onder haar bestaan.

Op een van de hoogtepunten in de Nederlandse toneelschrijfkunst is het tijd voor een gestructureerde omgeving waarin ruimte wordt geboden aan de schrijvers van dat repertoire, los van specifieke of periodieke belangen in het veld. In het buitenland werken zulke zelfstandige modellen al meerdere decennia, in Nederland is er geen beter moment denkbaar dan nu, voor haar schrijvers van nu.

DEEL I Wat is PTa

Het *Platform Onafhankelijke Theaterauteurs* (PTa) is in 2002 opgericht voor en door toneelschrijvers. Het initiatief hiervoor lag bij artistiek leider Marian Boyer, zelf onafhankelijk theaterauteur, en kwam voort uit een constatering en een behoefte.

De constatering was, dat er in het Nederlandse theaterlandschap geen gestructureerde plek was voor de niet-gebonden theaterauteur - terwijl er de laatste vijftien jaar een enorme opleving te zien is van de toneelschrijfkunst en een grote aanwas van nieuwe schrijvers voor het theater. Voor deze auteurs was er geen plek, geen organische ontmoeting met producenten en/of andere theatermakers waardoor de interesse kon worden gewekt voor hun werk, er was geen platform waar zij met collega's in contact konden komen en in debat konden gaan over hun eigen en elkaars werk, geen context waar zij in zekere rust en met aandachtige begeleiding hun werk verder konden ontwikkelen. Kortom, geen structurele verbintenis met de theaterpraktijk.

De behoefte was, dat zo'n plek er wel zou zijn; dat schrijvers niet alleen maar schrijver zouden zijn als een regisseur een opdracht zou geven; dat er een autonoom repertoire ontwikkeld zou kunnen worden; dat schrijvers elkaar zouden kunnen ontmoeten, inspireren, van elkaar leren en hun werk zouden kunnen ontwikkelen onafhankelijk van een vraag - en dat ze dat werk zouden kunnen presenteren aan iedereen die daar interesse in zou kunnen hebben. Een laboratorium, een proeftuin, een denktank, een bron.

De loopbaan van de artistiek leider van PTa staat model voor die van de meeste autonoom werkende toneelschrijvers. In het theater begon Marian Boyer als speler en evolueerde mee met de tijd dat spelers makers werden. Ze ontwikkelde haar schrijftalent via ad hoc opdrachten, steeds voor verschillende werkkernen. Na vele opgevoerde werken werd bij haar het gemis aan continuïteit in het artistieke gesprek dominant: was dat tijdens een samenwerking net op gang gekomen, dan werd het rond de première beëindigd. Dat brengt de theaterpraktijk met zich mee: een volgende productie moet weer in een andere samenstelling worden gerealiseerd. Ambachtelijk noch inhoudelijk kon gezamenlijk verder worden verdiept, verdere ontwikkeling van het toneelwerk valt dan in een gat, kortom: de autonome ontwikkeling staat daarmee stil.

Het toneel is bij uitstek een collectieve kunst: een levend organisme bestaand uit spelers, regisseurs, ontwerpers, dramaturgen, producenten. De toneelschrijver heeft het voortdurende contact met dat veld nodig, wil het werk plaats veroveren en behouden. Vanuit deze visie is het Platform Onafhankelijke Theaterauteurs opgericht. Het is onmiddellijk aan het werk gegaan met tal van initiatieven en activiteiten.

Inmiddels zijn we vijf jaar verder. De stortvloed aan activiteiten, waarover straks meer, heeft een enorme respons gekend vanuit het theaterveld. Een grote groep schrijvers, van beginnend tot zeer ervaren, is op een of andere manier bekend met of aan PTa verbonden. Het initiatief wordt door velen van hen ontvangen als iets dat er eindelijk is gekomen. Maar ook andere makers, acteurs, regisseurs, producenten, en zelfs kunstenaars uit andere disciplines zijn betrokken geraakt bij het debat dat het PTa op gang heeft gebracht. Al die reacties rechtvaardigen steeds het verlangen naar een dergelijke plek. Nu, na vijf jaar waarin een schat aan ervaring is opgedaan, is het tijd om lijnen uit te zetten naar de toekomst en de activiteiten te consolideren en ze een continue basis te geven.

Taakstelling

Het Platform Theaterauteurs (PTa) is hét productiehuis voor de hedendaagse theatertekst. Het richt zich specifiek op veelbelovende en bewezen schrijvers zonder vaste groep of productiekern. Dit is een groeiende en heterogene groep auteurs. Zij zijn actief in het opdrachteveld maar zoeken daarnaast ruimte voor autonome ontwikkeling, los van opdrachtwerk. PTa biedt hen een vaste plek met een toegepast programma dat voor meerdere jaren wordt aangeboden. Hieruit komen nieuwe, uitgebreid geteste theaterteksten voort die worden geplaatst bij passende productiepartners.

Startpunt is het verlenen van een vrije schrijfoopdracht die in huis bij PTa wordt ontwikkeld. Na succesvolle afronding wordt het stuk in productie genomen bij externe productiekernen en gezelschappen. Is de opdrachtfase afgesloten dan blijft het PTa-programma voor de schrijver beschikbaar, zowel inhoudelijk als praktisch. Ook kan een gecontinueerde samenwerking worden vertaald in een vervolgoopdracht. Waar in andere kernen de schrijver wordt 'besteld', bestelt de PTa-schrijver zelf het veld dat nodig is om zijn/haar ideeën theateraal te verwezenlijken.

PTa stelt zich verantwoordelijk voor:

- maatwerk in talentontwikkeling, gericht op kwaliteitsverhoging
- contact tussen schrijvers onderling en andere makers
- maatwerk tussen schrijvers en afnemers
- kennisverdieping, - toetsing en verbreding
- vergroting van hun speelruimte in de Nederlandse theaterpraktijk
- vergroting van hun afzetgebied door internationale samenwerkingen
- praktische bijdragen aan de culturele en maatschappelijke dialoog

Wat doet PTa

PTa realiseert de ontwikkeling van autonoom repertoire en is daarmee direct toeleverancier van volwaardige theaterteksten aan het professionele veld. Hiervoor heeft PTa de volgende activiteiten ontwikkeld:

1. De schrijfoopdrachten, inclusief begeleiding.

We maten via mailvragen en gesprekken onder onze en andere auteurs het belang van een betaalde opdracht binnen PTa. Een dergelijke opdracht is de concrete vertaling van het bieden van tijd en ruimte. Men kan paden inslaan die in andere opdrachtgebieden niet of onvoldoende aan bod komen.

Per jaar worden aan een aantal schrijvers deze vrije schrijfoopdrachten verstrekt. De voordracht geschiedt door het artistieke team, aangevuld met (personen uit) de Adviesraad. Selectie geschiedt op basis van een opvallend talent, de bereidheid vakkennis met andere auteurs te delen en een uitdagende verdeling tussen nieuw en ervaren talent.

De begeleiding van de schrijvers vindt plaats op verschillende niveaus:

- Om te beginnen *1 op 1*: individuele begeleiding op maat door een interne dramaturg of een die op ad-hoc basis wordt aangetrokken. Gezocht wordt naar wat de schrijver al langer wil uitzoeken, wat in het schrijverschap tot op heden is overgeslagen; kortom: waar de kansen liggen voor specifiek deze vrije opdracht.

De andere stappen in de begeleiding omvatten de meer naar buiten gerichte activiteiten:

- *Stukleesdagen*: vijfwekelijkse werkplezingen voor schrijvers die op dat moment aan een PTa-opdracht werken. Deze dagen staan ook open voor de schrijvers van voorgaande jaren, om nieuw materiaal voor te leggen.

- *De zondag van...*: hierbij staat één schrijver centraal. Hij/zij geeft een inspiratiedag vorm en nodigt daarvoor collega's of anderen uit die hij belangrijk acht. De schrijver wordt uitgedaagd pas op de plaats te maken, het eigen werk te analyseren en inspiraties te delen. Samen met een externe interviewer laat hij/zij een blik werpen in een manier van werken. Filmfragmenten, scènes door acteurs, citaten uit belangrijke bronnen vormen het fundament voor het gesprek. Niet alleen geeft het voor de schrijver nieuwe inzichten, ook collega's geven aan veel aan zo'n dag te hebben. Jaarlijks is voor drie auteurs plaats om een zondag te bestellen.

- *Studiodagen*: de opdrachtteksten worden op de vloer getest door acteurs. Er wordt een week, of zo lang als gewenst, gewerkt met het materiaal waarna het schrijftraject weer wordt opgepakt. In dit stadium wordt nog geen regisseur uitgenodigd. De inbreng van acteurs is in deze fase echter fundamenteel: zij geven heel andersoortige feedback dan collega-auteurs of dramaturgen. Studiodagen worden eenmaal bij aanvang en eenmaal tijdens het doorschrijven ter tussentijdse toetsing georganiseerd. Ook schrijvers van eerdere jaren kunnen nieuw werk testen.

- *Toetsing voor een kring genodigden*: is de tekst klaar om in eerste fase naar buiten te worden gebracht, dan wordt een kring belangstellenden uitgenodigd. Dat kunnen productiepartners zijn en regisseurs, acteurs, dramaturgen en collegaschrijvers. Ook auteurs van voorgaande jaren kunnen toetsing in dit model aanvragen.

- *Toetsing voor een grotere gemeenschap*: opdrachten van alle auteurs van de voorgaande jaren zijn - in verschillende fasen van ontwikkeling - voorgesteld aan het publiek tijdens bijvoorbeeld De Toneelschrijfdagen (zie hieronder), doorgaans in de vorm van een theatrale lezing door acteurs en begeleid door interviews. In deze fase werken we samen met gezelschappen, om ook de feedback van een grotere groep (ensemble)acteurs te ontvangen. Deze toetsingen vinden onder de naam Proefsessies verspreid over het land plaats in gelieerde theaters.

- *De uiteindelijke toetsing: de voorstelling:* PTa spant zich tot het uiterste in een match tussen stuk en producent tot stand te brengen. Dat kan zowel voor de vlakke vloer als de grote zaal zijn. Is de match eenmaal gelukt, dan valt deze fase verder onder verantwoordelijkheid van de producent. Alleen stukken die voorgaande stappen succesvol hebben doorstaan komen in aanmerking.

2. De workshops

PTa organiseert jaarlijks meerdere semi-openbare en openbare werksessies. Voor deze sessies geldt een open inschrijving via onze eigen en andere schrijvers-websites. De toelating geschiedt op basis van selectie. We bieden schrijvers met deze sessies andersoortige kennis. Uit de respons blijkt dat deze behoefte breed wordt gedeeld in verschillende lagen van publiek, zowel door professionals als belangstellenden. Voor PTa is het een kans talent vroeg te signaleren. Voor deze workshops gaat PTa samenwerkingsverbanden aan met andere theaterinstellingen en vraagt ervaren schrijvers van naam, uit zowel binnen als buitenland, om hun kennis te komen delen.

3. Verse Tekst

Om zicht te krijgen op de aanmaak van het allernieuwste repertoire organiseren we ieder jaar de inzendronde Verse Tekst. Volledige stukken die nog niet of minder dan vijf keer in andere settings zijn gelezen dingen mee naar selectie voor de tien (vanaf 2008 acht) opvallendste stukken. Hiervoor wordt een leesteam samengesteld, bestaand uit PTa-schrijvers, externe dramaturgen, regisseurs/makers en fervente theaterbezoekers. Zoals de Taalunie Toneelschrijfprijs er is voor opgevoerd werk, zo registreert Verse Tekst wat nog gemaakt wil worden. Jaarlijks ontvangen we gemiddeld 40 teksten. Een unaniem geselecteerde auteur kan een schrijfopdracht van PTa ontvangen. In het blad TheaterMaker verschijnen ieder jaar fragmenten van de geselecteerde teksten.

4. De Toneelschrijfdagen

Met onze publieke Toneelschrijfdagen is het gelukt onze activiteiten breed onder de aandacht te brengen. De Toneelschrijfdagen realiseren een aantal van de doelen van het PTa in één. Het is de plek waar de schrijvers van PTa zich aan het publiek presenteren, maar ook aan collega-theatermakers en mogelijke producenten. Het is de plaats waar debat en kennisoverdracht wordt georganiseerd door thema's te introduceren en discussies tussen makers en externe deskundigen te organiseren, prikkelende denkers uit te nodigen voor lezingen en essays, debat te provoceren, en ruimte te maken voor informele ontmoeting en uitwisseling.

Er worden werksessies gegeven rondom allerlei aspecten van het toneelschrijven, er is een theaterbibliotheek en er zijn speciale leeskamers waar schrijvers (al of niet verbonden aan PTa) hun (ongespeelde) werk presenteren. Voor deze intieme leeskamerpresentaties wordt samengewerkt met zowel individuele acteurs als met de landelijke theatergezelschappen. Het is een voor publiek uiterst aantrekkelijke presentatievorm van een onbekende tekst. Gasten uit het buitenland kunnen uitgenodigd worden voor de presentatie van hun werk, zoals de New Yorkse auteur Marcus Gardley. Nieuwe impulsen voor het Nederlandse repertoire staan centraal. Ook nodigen wij iedere editie de andere schrijfinitiatieven uit voor speciaal georganiseerde gesprekken. Zo komt er zicht op de stand van zaken. En sinds 2006 brengen we waar mogelijk samen met productiepartners premières of previews van PTa-opdrachten. De Toneelschrijfdagen zijn vanaf het begin een enorm succes geweest, zijn altijd zeer goed bezocht en hebben veel aandacht in de landelijke- en vakpers gekregen.

5. BoekWerk

Ieder jaar publiceert PTa Boekwerk, een bundeling van alle geschreven opdrachtteksten van het voorgaande jaar, en het verslag van alle activiteiten en essays van schrijvers die speciaal hiervoor uitgenodigd zijn.

Terugblik

De Opdrachten

In 2005 werden aan vijf schrijvers volledige schrijfopdrachten verstrekt; vijf auteurs ontvingen daarnaast een stimuleringsbeurs. De uitnodiging tot het inslaan van nieuwe wegen in het eigen schrijversschap stond centraal. Vijf opdrachten zijn of worden nog steeds (reprise) opgevoerd. Drie ervan zijn voorstudies, voor twee auteurs werd de weg geëffend naar prozadebuten bij uitgeverijen dankzij bemiddeling door PTa. Alle opdrachten zijn gepresenteerd tijdens De Toneelschrijfdagen en verschenen in BoekWerk 1.

In 2006 werden opnieuw vijf volledige opdrachten en vijf stimuleringsbeurzen uitgegeven. Enkele auteurs stroomden door vanuit de stimuleringsbeurs 2005 naar een volledige opdracht 2006. In 2006 stonden dubbeldisciplines centraal. Inmiddels zijn of worden zes opdrachten uitgevoerd in het professionele circuit. Alle opdrachten zijn gepresenteerd tijdens De Toneelschrijfdagen in april 2007 en verschenen in BoekWerk 2. Zie voor details de Bijlage.

In 2007 is het aantal opdrachten teruggebracht tot vier volledige opdrachten en een stimuleringsbeurs. Zo werd extra ruimte gecreëerd voor intensievere begeleiding en toetsing per schrijver. In 2007 staat, naast het voeden vanuit dubbeldisciplines, het evenen van aanbod en afname centraal. De focus ligt - behalve op de aanmaakfase - ook op het plaatsen van de opdrachten in het veld. Zie het productieoverzicht in de Bijlage.

De Workshops

- In 2005 werden tijdens de derde editie van De Toneelschrijfdagen in samenwerking met Productiehuis Brabant en de Verkadefabriek tweedaagse werksessies aangeboden onder leiding van ervaren krachten. Pauline Mol, Don Duyns en Erik Snel verzorgden elk een sessie vanuit een andere invalshoek.
- In 2005 werd in samenwerking met Toneelgroep Amsterdam een vijfdaagse workshop georganiseerd in het Festival TamTam met de New Yorkse schrijver Charles Mee. De collagetechniek stond centraal.
- In 2006 werden, opnieuw met Toneelgroep Amsterdam binnen het Festival TamTam, werksessies georganiseerd met 8 auteurs onder leiding van schrijver Peter Verhelst, over het koor en de psalmen.
- In 2007, tijdens de zesde editie van de Toneelschrijfdagen, introduceerde PTa de MeeMeesterserie: korte inspiratierondes van elk drie uur waarin makers/schrijvers toelichting gaven op hun manier van werken of van waaruit ze hun teksten schrijven. Twee sessies waren interactief, een ervan had de vorm van een interview.
- In 2008 wordt tijdens TamTam met Toneelgroep Amsterdam een werksessie georganiseerd, onder leiding van de Duitse auteur/theatervernieuwer Armin Petras, rond het werk van de invloedrijke Duitse romancier en toneelschrijver Max Frisch. Samenwerking op de vloer met acteurs van TA; presentatie op 2 maart 2008.

De Toneelschrijfdagen

2005	Eerste Editie:	Amsterdam, de Balie <i>Het ideale Stuk</i> , eendaagse
	Tweede Editie:	Amsterdam, de Balie <i>Parlez-vous Shakespeare?</i> eendaagse
	Derde Editie:	Den Bosch, Verkadefabriek <i>Iedereen doet het</i> , driedaagse
2006	Vierde Editie:	Amsterdam, de Balie <i>Opdracht en Gevolg</i> driedaagse
	Vijfde Editie:	Maastricht: <i>Ja, nu</i> , met jaarlijkse Toneelschrijfprijs, driedaagse.
2007	Zesde Editie:	Amsterdam, de Balie <i>Het sterke verhaal</i> , zesdaagse
2008	Zevende Editie:	Amsterdam, de Balie <i>Verlangen</i> , tweedaagse

Samenvatting

Meteen vanaf het begin was duidelijk dat PTa in een enorme behoefte voorziet. De activiteiten worden druk bezocht, talloze schrijvers kunnen in opdracht eigen plannen en ideeën uitwerken - en een groot deel van de geschreven stukken zijn of worden in professioneel verband opgevoerd. Er zijn sinds de PTa oprichting in 2002 ook veel andere initiatieven ontstaan zoals Gastschrijvers, Het Syndicaat, (voormalige) Schrijfwerkplaats Frascati, Generale Oost. Het Zuidelijk Toneel en het Nationale Toneel voeren deelprogramma's op schrijfgebied.

PTa heeft zich van meet af aan succesvol onderscheiden met de volgende werkwijzen en resultaten:

- de kwaliteitsontwikkeling van toneeltekst is geen neventaak maar hoofdtaak
- de schrijver staat centraal in plaats van een gezelschap en/of regisseur
- opdrachten worden na verschillende testfases binnen PTa veelal succesvol bij de best passende externe producenten geplaatst, inclusief landelijke tournees
- jonge schrijvers worden geplaatst tussen ervaren krachten en vice versa
- schrijvers ontwikkelen zich niet alleen voor de duur van een productie maar krijgen een structureel aanbod in een toegespitst meerjarenprogramma
- de artistieke impuls van de schrijver vormt het startschot voor een productie
- naast toneelauteurs brengen we schrijvers vanuit proza, poëzie, beeldende kunst, fotografie en mime
- nieuw repertoire wordt professioneel gepubliceerd in een bredere context

Met een gemiddelde jaarlijkse inzendscore voor de Taalunie Toneelschrijfprijs van 100 en 40 voor Verse Tekst mag duidelijk zijn dat de toneelschrijfkunst in Nederland bloeit. PTa heeft in de wildbloei een structureerende, stimulerende en samenbindende taak op zich genomen en is er klaar voor deze in de toekomst op structurele basis en (nog) meer geprofessionaliseerd voort te zetten.

DEEL II Het beleid 2009 – 2012

Inleiding

PTa heeft zich in vijf jaar tijd breed geprofileerd. Nu oriënteert het zich op een gestructureerde plaats in de toekomst. Wat een droom was staat volop in de steigers: een eigen onafhankelijk huis voor autonome schrijvers. Een dergelijk concept is in Nederland uniek en wordt dan ook nog regelmatig met een zekere bevreemding tegemoet getreden. Het was voor Marian Boyer en Gerard Kogelman (zakelijk leider), dan ook een feest van (h)erkenning toen zij op studiereis naar New York twee initiatieven onderzochten die opgezet zijn volgens analoge modellen: het Lark Play Development Center en New Dramatists. Zij profileren zich respectievelijk al 12 en 53 jaar als onafhankelijke huizen voor schrijvers. En opvallend genoeg werden ook deze huizen opgericht door schrijvers.

Waarom zo'n Huis voor Schrijvers? PTa heeft inmiddels bewezen een belangrijke schakel te zijn in de ontwikkeling van schrijvers die, naast het reguliere opdrachtenwerk, ruimte voor hun doorgroei zoeken. Met die resultaten wordt het hele veld, los van specifieke belangen, van nieuwe invloeden voorzien. De vrije ruimte garandeert nieuwe

voeding voor het genre, waarbij we voorkomen dat we een sjabloon opleggen. Schrijvers die zich via PTa ontwikkelen geven aan dat de kennis die zij binnen PTa hebben opgedaan direct meenemen voor het werk in het opdrachtenveld. Krijgen zij een opdracht met specifieke eisen, dan komt het PTa-program ook ten goede aan het 'toegepaste' veld.

PTa legt zich vanaf het begin volledig toe op haar taak: het kritisch en onafhankelijk volgen van schrijvers, hun oeuvre centraal stellen en dat in contact brengen met partners. Het heeft een heldere functie in de kwaliteitsverhoging van autonoom Nederlandstalig repertoire.

Nederland kent 8 productiehuizen die zich expliciet richten op de ontwikkeling van jonge regisseurs en makers. Een huis voor schrijvers van autonoom, kwalitatief hoogstaand werk vormt geen overbodige meerwaarde als een gestructureerde toeleverancier voor een steeds wisselend veld.

Beleid en plannen

A. Voortgezet Beleid

1. Opdrachten: 5 per jaar

In de periode 2009 – 2012 wil PTa opnieuw schrijvers in de gelegenheid stellen stukken te schrijven op basis van eigen ideeën. Al met ingang van 2007 is het aantal opdrachten teruggebracht tot vijf per jaar; om nog meer aandacht aan de ontwikkeling van het werk en de schrijver te kunnen besteden. Bij de selectie wordt gekeken naar diversiteit wat betreft ervaring, leeftijd, achtergrond, en themakeuze. De kwaliteitsbevordering van het werk staat daarbij steeds voorop.

2. De begeleiding

Voor de begeleiding van de individuele schrijfprocessen bouwt PTa naast de beschikbare krachten uit het vaste team aan een vaste pool van externe adviseurs, dramaturgen en collega-schrijvers. Zij fungeren als individuele coaches voor alle aan PTa verbonden schrijvers.

3. De verschillende fases van presentatie

De Stukleesdagen, De zondag van, De Studiodagen, De Toetsingen, De Proefsessies: al deze fases leiden waar mogelijk tot productie van de teksten. Vanaf 2007 is ingezet op een nauwe connectie tussen aanbod en afname. Met een select aantal productiekeren (zie punt 8) zijn afspraken in de maak voor maatwerk tussen opdracht en opvoering. Er worden intieme ontmoetingen georganiseerd waarbij het werk van iedere opdrachtschrijver wordt toegelicht en een auteur gaandeweg aan een huis of producent wordt gekoppeld. Ook de nieuw op te zetten Nieuwsbrief vervult hierin een rol. Vanaf 2008 testen we met de Proefsessies, en wordt hierop door de verschillende huizen beleid ingezet in bestaande of te ontwerpen, (deels) educatieve publieksprogramma's. Zo raakt (nieuw) publiek bekend met het werk van soms hen nog onbekende auteurs.

4. De workshops

In verschillende samenwerkingsverbanden worden jaarlijks meerdere workshops georganiseerd:

- Met Toneelgroep Amsterdam binnen het TamTam Festival. Vanaf 2009 brengen we, net als in voorgaande jaren, samen het jaarlijkse vervolg, vanuit steeds een specifieke invalshoek. Presentaties blijven publiek.
- De MeeMeestersessies binnen De Toneelschrijfdagen. Een ervaren auteur geeft inzicht in zijn/haar werkwijze aan beginnende schrijvers. Hieraan zal PTa de opdracht tot een essay verbinden, zodat de ervaring kan worden vastgelegd.

Nieuw is de samenwerking met het Binger Film Lab. Vanaf 2009 zijn internationale workshops gepland waaraan de schrijvers van PTa zullen deelnemen en uitwisseling zal plaatshebben met ervaren krachten via het Binger Lab. We maken een programma dat uitgaat van internationaal vermaarde filmscenario's die tevens ervaren zijn als toneel auteur.

5. Verse Tekst

Het zoeken naar en stimuleren van Nieuw Talent onder de noemer van de inzending Verse Tekst zal jaarlijks plaatsvinden. Bij elke editie wordt een essayist gevraagd het nieuw ingezonden werk te plaatsen in de context van het al bestaande repertoire en de ontwikkelingen daarin. De presentatie vindt plaats tijdens De Toneelschrijfdagen; in samenwerking met repertoiregezelschappen. De lat wordt in komende edities weer hoger gelegd: als vervolg van ingezet beleid vanaf 2008 komen niet tien maar acht teksten uiteindelijk voor presentatie in aanmerking.

6. De Toneelschrijfdagen

Wegens groot succes geprolongeerd, maar wel in een nieuwe vorm. De Toneelschrijfdagen zijn uitgegroeid van eendaagse presentaties tot zesdaagse (internationale) 'evenementen.' Het gevaar van 'overkill' ligt op de loer. Maar wel herkennen we in ons publiek, in zowel deskundigen als leken, de grote behoefte aan verdieping.

Daarom verdelen we De Toneelschrijfdagen over meerdere dagen in een jaar verspreid over meerdere theaters in het land. Per dag intensiveren we de focus op die elementen die schrijvers en het repertoire kunnen voeden, de diepgang en kwaliteit kunnen vergroten en het talent aanscherpen. Elementen die hebben bewezen te werken worden gehandhaafd.

De Toneelschrijfdagen zullen zich enerzijds richten op intensieve kennisverdieping- en verbreding voor experts in het veld. Daarnaast blijven we het contact genereren met mogelijke productiepartners. Anderzijds zullen er meer publieksgerichte dagen zijn waarbij ook premières en/of Proefsessies worden gebracht.

Expertdagen worden in principe gebracht in ons vaste huis De Balie in Amsterdam. Andersoortige dagen zullen ook elders in Nederland met diverse productiepartners worden georganiseerd.

Planning en uitgangspunten; een vooruitblik

Voor april 2008 staan De Toneelschrijfdagen #7 gepland. *Meer MeeMeesteren*: een editie van twee aaneengesloten dagen met verschillende focuspunten, benaderd via uitgebreide MeeMeestersessies, met een ochtend- en middagdeel, door een scenarist/toneelschrijver. Er wordt een essay voorgedragen om de context en uitgangspunten van duiding te voorzien. In de avonduren presenteren we Proefsessies en voorstellingen van nieuw werk door PTa schrijvers, en ruimen we tijd in voor informele ontmoetingen.

Het hoofdbestanddeel van de tweede dag vormt *Verse Tekst*. Acht geselecteerde teksten en -montages van nieuw, nog onontdekt talent zijn door een jury beoordeeld en worden gelezen door acteurs van landelijke gezelschappen. Ook onthult TheaterMaker de verkozen verse fragmenten, die in het blad zullen worden gepubliceerd.

Voor de herfst van 2008 staat Toneelschrijfdagen #8 gepland: *De Lala Boekenkast*. Bestaande stukken geroofd uit het schrijversnest. Welke schatten herbergt de schrijversla en waarom? Deze editie wordt gekoppeld aan een première van een Opdrachttekst 2007 in samenwerking met een van onze productiepartners.

7. Boekwerk

Alle opdrachten, essays, interviews en werkverslagen worden gebundeld in BoekWerk 3, 4, 5 etc. Zo wordt kennis behouden en doorgegeven.

B. Nieuw beleid

8. Aanbod & afname

Onder punt 3 gingen we al in op de samenwerking tussen PTa en een selecte groep productiepartners. Met de Toneelschuur Haarlem, Koninklijke Schouwburg Den Haag, de Rotterdamse Schouwburg en Theaterbureau Via Rudolphi zijn inmiddels de paden geëffend om tot ultrakorte lijnen te komen tot afname van de opdrachten. Voornoemde partners bedden de Proefsessies in bestaand of nog te ontwerpen (educatief) beleid, en zijn betrokken bij productie, programmering en tournees van de opdrachten. Dankzij de Proefsessies raakt een publiek vroeg bij nieuwe tekst betrokken. Schrijversontmoetingen bieden een kijk in de keuken.

Niet alleen biedt PTa dus maatwerk aan haar auteurs tijdens de aanmaak van de teksten. We laten dit ook opvolgen door maatwerk per auteur tot de opvoering.

9. Nieuwsbrief

In januari 2008 is een eerste Nieuwsbrief uitgegeven. In eerste instantie bedoeld voor het contact tussen de steeds groeiende groep onafhankelijke opdrachtschrijvers: zo weet iedereen waar zijn/haar collega aan het werk is, welke producties er lopen, et cetera. Ook is de brief bedoeld voor onze productiepartners. Zij hebben aangegeven nauw op de hoogte te willen blijven van het werk van onze auteurs. Het betreffende huis kan dat nieuws weer meenemen in de eigen kanalen om een publiek op komende presentaties voor te bereiden. Na een proefperiode wordt de brief breder verspreid. We werken hiervoor samen met de redactie van online-cultuurmagazine 8 Weekly, die de brief opstart; en in een latere fase ook met het Theater Instituut Nederland en Hotel Dramatik.

10. Writer in residence

Vanaf 2008 start PTa met een jaarlijks *writer-in-residence*-programma. Ieder jaar wordt een schrijver uit het buitenland uitgenodigd om 2 maanden in Nederland te werken met een groep Nederlandse auteurs. Overdracht van andere kennis en impulsen voor het NL repertoire staat hierbij centraal.

PTa is in 2007 benaderd door Kosmopolis | Den Haag om een *writer-in-residence* programma samen te stellen met de Zuid-Afrikaanse toneelauteur en activist Mike van Graan. Vanaf mei 2008 zal hij gedurende 2 maanden optreden als workshopleider. PTa is verantwoordelijk voor de werving en selectie van de deelnemende auteurs en de opbouw van de workshop. De resultaten worden door acteurs gebracht.

Voor 2009 nodigt PTa de Amerikaanse auteur Marcus Gardley uit voor hetzelfde program. Zijn nieuwste stuk is nu bij het Lark Play Development Center in ontwikkeling. Gardley is, naast een talentvol auteur, ook docent *creative writing* aan Yale University. Gardley was in 2006 te gast bij De Toneelschrijfdagen, met een *dramatic reading* van zijn werk door zes Amerikaanse acteurs.

In 2010 wordt gewerkt met een schrijver uit het Duitse taalgebied. In 2008 wordt een start gemaakt door de samenwerking met Armin Petras, intendant van het Berlijnse Maxim Gorki Theater.

Het beleid tot 2012 zal worden uitgewerkt naar aanleiding van de ervaringen en contacten opgedaan vanaf 2008.

11. De rol van PTa in het toekomstige jeugdtheater

In 2007 is PTa benaderd door de artistiek leiders van Huis aan de Amstel en Wederzijds. De twee huizen gaan een fusie aan tot het grootste landelijke jeugdtheatergezelschap. De talentontwikkeling op het gebied van tekst voor dit gezelschap komt in handen van PTa. In 2008 worden de eerste lijnen uitgezet voor een project met de scholen. Daaruit ontstaan 4 nieuwe jeugdtheaterteksten die door het gezelschap in 2010 worden opgevoerd. We zijn bijzonder verheugd over deze erkenning van onze heldere koers in kwaliteitsontwikkeling.

12. Schrijf je Stad ®

In 2006 is een ontwerp gemaakt voor het meerjarenproject *Schrijf je Stad*. Het project maakt vanaf 2008 deel uit van de activiteiten van PTa. Het intensiveren van de rol van de schrijver in onze samenleving en het verlangen concrete bijdragen te willen leveren aan de maatschappelijke dialoog liggen aan dit plan ten grondslag.

Het plan:

Schrijvers trekken op met bewoners van verschillende wijken in grote steden. Zij geven cursussen in het schrijven van dialogen aan de hand van het leven van de wijkbewoners zelf. De bewoners leren zelf scènes te schrijven met als bron hun dagelijkse leven. De begeleidende schrijver ordent en bewerkt het materiaal. Uiteindelijk wordt het script samen met zowel professionele acteurs als amateurs omgezet naar een gezamenlijke theatrale werkelijkheid. Daarin worden bevolkingsgroepen uit zeer verschillende wijken samengebracht.

In opdracht van het Amsterdams Fonds voor de Kunst hebben wij in 2007 een haalbaarheidsonderzoek uitgevoerd in vier verschillende Amsterdamse stadsdelen, waarna er twee zijn geselecteerd voor de start in 2008. Op basis hiervan ligt een plan van aanpak klaar om te worden uitgevoerd. De resultaten zullen in 2009 worden getoond.

In januari 2008 gaat eveneens een versie van start in Den Haag. PTa zet in samenwerking met de Koninklijke Schouwburg, Culturalis, De Openbare Bibliotheek en Theatergroep Drang het project uit in een van de Haagse achterstandswijken, met een doorgroei in 2009 op grotere schaal. Voorjaar 2009 vindt de eindpresentatie plaats in de Koninklijke Schouwburg. De genoemde culturele initiatieven zijn gespecialiseerd in het uitzetten van kunstprojecten voor stedelijke niet- en semi-professionele deelnemers op hoog niveau. Gezamenlijk doel is het intensiveren van de interculturele dialoog en het betrekken van burgers bij culturele projecten.

Een activiteit als *Schrijf je Stad* vloeit direct voort uit de behoefte de wisselwerking tussen kunstenaars en andere bevolkingsgroepen te intensiveren of, waar nodig, zelf op gang te brengen. We willen schrijvers in dialoog met stadsbewoners andere - en meer verbindende - antwoorden laten vinden. Het Platform Theaterauteurs is er met de opgebouwde knowhow klaar voor deze ambitie te realiseren.

Tot slot

Schrijfinitiatieven zullen blijven ontstaan – ook als men ze opheft. De kennis en ervaring die PTa, gerekend vanaf 2009, in zeven jaar tijd zal hebben opgebouwd en de ‘schrijversbank’ die door zorgvuldige selectie en begeleiding daarvan het gevolg is, vormen het werkkapitaal van het nieuwe, autonome repertoire. PTa brengt de makers daarvan samen binnen een context die recht doet aan de veelkantige rijkdom van de Nederlandstalige toneelschrijfkunst.

DEEL III Van initiatief naar organisatie

PTa bestaat uit artistiek leider Marian Boyer, dramaturgen Ditte Pelgrom, Sandra Tromp Meesters en Joris van der Meer, productie leider Ricky Middendorp en zakelijk leider Gerard Kogelman. Voor 2009 – 2012 willen we de uren van deze parttime medewerkers uitbreiden, en aanvullen met parttime uren voor publiciteit en techniek.

De Adviesraad is in 2007 uitgebreid. Schrijver Rob de Graaf, vanaf het begin betrokken, kreeg gezelschap van Baliedirecteur Ellen Walraven en ex-artistiek directeur van DasArts en oprichter van Mickery Ritsaert ten Cate. De rol van de Adviesraad is het gesprek met en de positie van de artistiek leider in grotere lijnen te plaatsen en haar van advies te dienen over de selectie van de auteurs.

Het bestuur bestaat uit voorzitter Frans Strijards, penningmeester Marten Oosthoek, secretaris Rob Caubo en bestuurslid Suzanne van Lohuizen. In 2008 worden de statuten aangepast naar het bestuur+directie model van de cultural governance code, waarbij ook een bestuurs- en directiereglement wordt opgesteld.

Voor deelproject Schrijf je Stad|Den Haag ligt de PTa-verantwoordelijkheid op conceptontwikkeling en aansturing van het tekstgedeelte; overige taken liggen bij genoemde meewerkende partners.

Voor de Amsterdamse editie werken we met de wijkinitiatieven in Noord en Nieuw West en met de Openbare Bibliotheken Amsterdam. Presentaties vinden plaats in de nieuwe culturele broedplaats Het Tolhuis in Noord.

Sinds de start in 2002 is door de artistieke leiding, vanaf het eerste formele jaar 2005, de wens geuit om een organisatie te bouwen die in de sector kan worden verankerd. Deze weg is op meerdere niveaus verkend:

Door de artistiek leider is een traject gevolgd in bedrijfsvoering en zijn verschillende modellen uit het bedrijfsleven bestudeerd. Vooral de groei van enthousiaste start naar professionalisering is bestudeerd, een bekende valkuil bij non-profit organisaties die plots een snelle groei beleven. Hoewel een commercieel bedrijf niet op alle niveaus vergelijkbaar is met de 'zachte sector' is veel kennis in deelgebieden van toepassing. Ook is bestudeerd hoe parttimers en vrijwilligers te blijven motiveren als financiële vergoeding niet altijd volledig kan zijn.

Het is gelukt alle betrokkenen vanaf de start voor de toekomst te behouden. Halfjaarlijks worden functioneren en behaalde doelen geëvalueerd. Vanaf 2007 is ingezet op een gerichte verdeling van taken, en op het maken van profielschetsen voor nieuw te werven krachten. Uitbreiding met deskundigen is soepel verlopen. Er is inmiddels een werkzaam model dat goed op haar taak is toegerust. Er is sprake van heldere en economische bedrijfsvoering. Transparantie in procedures geschiedt door vastlegging van besluiten met terugkoppeling naar het bestuur.

Huisvesting

In de toekomst is het streven naar een mooi eigen (bescheiden) huis voor theaterschrijvers. In dit stadium is PTa blij onderdak te vinden in De Balie te Amsterdam en te gast te zijn bij één van de partners waarmee wordt samengewerkt. Een kantoor/ontvangstruimte willen wij vooralsnog inrichten in De Balie.

DEEL I V Publiek: participatie en bereik

Voor ons publiek kunnen we inmiddels grofweg vier indelingen schetsen.

- 1) Experts en starters in de schrijfsector
- 2) Speciaal geïnteresseerd publiek
- 3) Breed geïnteresseerd theaterpubliek
- 4) Publiek+ voor Schrijf je Stad

1. Voor de workshops en masterclasses hebben we een bereik van zo'n 200 auteurs, beginnend en gevorderd. We zenden gericht e-mails en verspreiden daarnaast via derden als HKU, Theaterwetenschappen Amsterdam en Utrecht het dubbele hiervan. Hotel Dramatik en andere sites zorgen voor reminders. Naar schatting 500 personen worden zo bereikt. We bereiken veel meer auteurs voor de workshops dan we plek kunnen bieden. We blijven echter alert op nieuwe kanalen.

2. Publiek voor speciale edities van De Toneelschrijfdagen zoals internationale presentaties. We sloegen eerder onconventionele wegen in, zoals de benadering van de *American Chamber of Commerce*. Hier zetten we in de toekomst meer energie op in: we hebben een start gemaakt die goede kans maakt te worden opgepakt. We zullen onze publiciteitsmedewerker laten inzetten op onconventioneel beleid dat optrekt met de internationale koers voor de toekomst.

3. De Toneelschrijfdagen. Er is een zekere veelheid ontstaan sinds wij deze dagen creëerden. PTa doet pas op de plaats en focust op waar het om gaat: verdieping, verbijzondering en spreiding over het land. Daarbij wordt gelet op connecties met het hele kunstenveld. Gemiddeld bereiken wij ons complete post- en mailbestand van 2.000 adressen voor deze dagen. Een deel daarvan bestaat uit collega's uit de theatersector, zoals programmeurs, dramaturgen, producenten en acteurs. Voor deze groep hebben De Toneelschrijfdagen zich ontwikkeld tot een echte ontmoetingsplek. Daarnaast maken we gebruik van het publiciteitsapparaat van het theater waar De Toneelschrijfdagen op dat moment plaatsvinden. Voor de Proefsessies wordt meegelift op bestaande kanalen binnen bestaande of nieuw te ontwerpen educatieve programma's om het publieksbereik te kunnen vergroten.

4. Voor Schrijf je Stad wordt in de stuurgroep apart beleid ontwikkeld. Veelal kan worden meegelift via de bestaande kanalen van genoemde partners. De vonk zal in eerste instantie moeten ontstaan via mond tot mond reclame. Veel zal ook kunnen worden opgepakt vanuit Loket 025, een buurtinitiatief van Culturalis waarbij al veel bruikbare ervaring is opgedaan. Ook zal met lokale radio- en televisiezenders worden samengewerkt. Het ligt in de bedoeling een 'the making of' te laten meelopen zodat ook hieruit publiciteit gegenereerd kan worden.

Veelgestelde vragen

Een aantal vragen komt meer dan eens terug; we zetten ze daarom op een rij, samen met de antwoorden.

Is dat nou echt nodig, al die initiatieven voor schrijvers?

In opdracht van het Nederlands Fonds voor Podiumkunsten heeft het Theater Instituut Nederland de landelijke schrijfontwikkelpaatsen onlangs in kaart gebracht.* Daarin is de noodzaak van een model als PTa aangetoond. PTa is het enige initiatief dat continuïteit biedt aan schrijvers over meerdere jaren. Meestal worden schrijvers gevraagd op wat ze al kunnen, maar een schrijver moet worden uitgedaagd tot verversing van het idioom. Hij moet, kortom, kwaliteit kunnen blijven leveren. Geen enkel ander traject heeft de ontwikkeling van gearriveerde en talentvolle startende schrijvers en het uitplaatsen van hun producten als hoofdtaak.

Worden de opdrachten ook opgevoerd?

Ja, zie de productielijst. Maar bij een nieuw stuk is niet 'blind' bekend of productiefase altijd gerechtvaardigd is. Bij PTa wordt de aanmaak intensief begeleid en is er tijd voor kritische ondersteuning, tot en met het eindproduct: een sterke tekst die opvoering verdient.

Worden schrijvers zo niet heel erg gepamperd?

De bijeenkomsten zijn zorgvuldig gestroomlijnd en ondersteunend van toon. Maar er wordt geen blad voor de mond genomen waar het de mogelijke verbetering van het werk betreft. Ervaren acteurs, dramaturgen, collega-schrijvers, beoogde regisseurs, producenten en tot slot een kring publiek dragen hun steentje bij. Een laboratorium waar in verschillende fasen talent wordt gesignaleerd, begeleid en het werk uitgeplaatst.

Er zijn productiehuizen die vrije opdrachten geven.

Ja. Maar het langdurende gesprek is na het afronden van de opdracht afgelopen. Niet uit onwil of desinteresse, maar een productiehuis heeft meerdere doelen, meerdere makers en daarin volgt de ene maker de andere op. Er is, ook hier, eenvoudig fysiek geen mogelijkheid om het artistieke gesprek met de schrijver gaande te houden en dat is hun hoofdtaak ook niet. Productiehuizen leggen de focus veelal op jonge regisseurs, niet op de schrijvers.

Is het geen in zichzelf besloten clubje, zo'n groep schrijvers bij elkaar?

De samenwerkingslijst, de Toneelschrijfdagen, de publicatie van BoekWerk geven een helder beeld van wat we delen met een grote groep, evenals deelproject Schrijf je Stad.

Een heleboel Nederlandse nieuwe stukken zijn de afgelopen tijd op de podia gebracht.

Daarom is er des te meer behoefte aan duiding en een kritisch volgen van de kwaliteit. Tijdens de productiefase is de tekst onderdeel van een groter proces, waarin te weinig tijd is deze ook de aandacht te geven die hij, vaak al vooraf, nodig heeft. Niet zelden zijn nieuwe stukken overigens boekbewerkingen of adaptaties van filmscripts.

* In december 2007 verscheen de *Inventarisatie Toneelschrijven 2007*. Het is een behartenswaardige inventarisatie geworden. Op de conclusies heeft PTa een aantal toevoegingen gemaakt, te downloaden via onze site www.platformtheaterauteurs.nl.

PERSONEN, DATA, OVERZICHTEN, JAARGANGEN.

Team PTa: Artistieke leiding: Marian Boyer. Parttime leden artistiek team: Ditte Pelgrom, Sandra Tromp Meesters, Joris van der Meer. Zakelijke leiding en teamlid: Gerard Kogelman. Productieleiding: Ricky Middendorp.

Bestuur: Voorzitter: Frans Strijards, Penningmeester: Marten Oosthoek, Secretaris: Rob Caubo, Bestuurslid: Suzanne van Lohuizen. **Adviesraad:** Ritsaert ten Cate, Rob de Graaf, Ellen Walraven.

Verbonden schrijvers:

Opdrachten 2007: Hans Aarsman (schrijver/fotograaf), Judith de Rijke (schrijver/regisseur), Lot Vekemans (schrijver), Jibbe Willems (schrijver/speler), Miriam Boolsen (idem). Opdrachten 2006: Hans Aarsman (schrijver/fotograaf), Hiekeliën van den Herik (schrijfster/beeldende kunst), Judith Herzberg (schrijver/dichter), Arnoud Holleman (schrijver/beeldend kunstenaar), Shishunk Ighes (beeldend kunstenaar/cameraman), Marcel Lenssen (theatermaker/schrijver), Dirk van Pelt (idem), Ragnhild Rikkelman (idem), Annemarie Slotboom (schrijver), Hannah van Wieringen (schrijver). Opdrachten 2005: Marike op den Akker (schrijver/speler), Bas Beerendonk (schrijver), Magne van den Berg (schrijver/maker), Miriam Boolsen (schrijver/maker/filmer), Marian Boyer (schrijver), Marcel Lenssen (schrijver/theatermaker), Emanuel Muris (idem), Ditte Pelgrom (dramaturg/schrijver), Annemarie Slotboom (schrijver), Sandra Tromp Meesters (schrijver/dramaturg).

Productielijst

1,2,3, *Dood* door/van Miriam Boolsen en met Carola Baertschiger. Première: 19 december 2007 Het Lab Utrecht. Aansluitend tournee Tweetakt Festival. *Het innerlijkste hart* van en door Ragnhild Rikkelman en tg Barr. Regie: Maaïke de Groot & Trudie Stokman. Première: 12 oktober 2007; aansluitend tournee t/m 2008. Geselecteerd voor Blind Date serie (TIN). *Kale bomen ruisen niet* van Magne van den Berg. Regie: Jetse Batelaan. Spelers: José Kuijpers en Ria Marks. Première: 7 oktober 2006 Toneelschuur Haarlem. Tournee: Via Rudolphi. Reprise: december 2007, Lunchtheater Bellevue (uitverkochte series). *Hoor wie klopt daar kinderen* van Bas Beerendonk. Regie: Paul Knieriem. Première: 23 november 2006 Toneelschool Amsterdam. Aansluitend tournee. *Er staat een boom in de weg* van Annemarie Slotboom. Regie: Ernst Braches. Première: 16 november 2006, tijdens De Toneelschrijfdagen #5 *Ja Nu* in Maastricht. Spelers: Benny Claessen, Hanneke Scholten, Martijn van der Veen. Productie & tournee: Huis van Bourgondië en Theater Bellevue. *Niemand kan het* van Hans Aarsman. Prepremière: april 2007 tijdens De Toneelschrijfdagen #6. Speler: Carly Wijs/Oda Spelbos. Productie: De Balie i.s.m. Fotomuseum Rotterdam. Tournee Nederland & België vanaf september 2007. *Call me – 0900 4242* van Arnoud Holleman. Audiotekst voor een standbeeld van Auguste Rodin. Stem: Jeroen Willems. Fictieve geschiedenis bij een standbeeld. Blijvend kunstwerk voor de Gemeente Zwolle. *Godverdomme* van Arnoud Holleman. Toneeltekst voor Maureen Teeuwen en Marcel Musters. In voorbereiding tot opvoering seizoen 08-09, Mugmetdegoudentand-project. *Afwas* van Dirk van Pelt. Openingsvoorstelling van Festival Mooie Woorden te Utrecht, november 2006. Regie: Steve Hooi. Spelers: Judith van Houten, Boris van Bommel. Productie: De Heiploeg i.s.m. Festival Mooie Woorden. *Naar* van Marcel Lenssen. Regie: Lenneke Maas. Spelers: Lonne Gosling, Ilse Schaminee. Première: 7 april, Theater De Nieuwe Vorst, Tilburg. Kleine succes tournee september '07. *Altijd februari* van Marian Boyer. Première: seizoen 08/09. In voorbereiding artistieke bezetting en productiefase. Toneelschool Amsterdam, afstudeerfase. *B-weg*: proza van Sandra Tromp Meesters en *Nieuw werk*, proza van Annemarie Slotboom: toekomstig debuut bij Uitgeverij De Geus.

Opdrachten 2007, nu in aanmaakfase, opleverdatum: april 2008. Premières 2009-2010 bij gelieerde producenten. Hans Aarsman: *Nooit meer* (werktitel); eigen productie; Jibbe Willems: *De negende cirkel*; Judith de Rijke, *Het been*; Lot Vekemans: *Sommige mensen zijn altijd vriendelijk* (voor en door Elsie de Brauw en Jacob Derwig). Proefsessies vanaf april 2008 in de gelieerde theaters (zie hieronder)

Productiekernen voor geplaatste opdrachtteksten: Theaterbureau Via Rudolphi, Toneelschuur Haarlem, Theater Bellevue, Huis van Bourgondië, Toneelacademie Eindhoven, Toneelschool AHK, Gemeente Zwolle. Vanaf 2008 aangevuld met: Koninklijke Schouwburg Den Haag, Rotterdamse Schouwburg.

Geselecteerde schrijvers Verse Tekst: Peter Aten, Maaïke Bergstra, Anne Budgen, Jannemieke Caspers, Radna Diels, Lukas Dijkema, Enver Husicic, Judith de Rijke, Rick Steggerda, Leen Verheyen, Eva K. Matthijsen, Eva Schram, Bernhard Sluïjters, Dirk van Pelt, Bo Tarenskeen, Laura Adriaanse, Caroline Lighthart, Jannika van Wijk, Stefan Hertmans, Annemarie Slotboom, Hiekeliën van den Herik, Simon van der Geest, Marc Wortel, Casper Oudshoorn, Enne Koens, Robert van Dijk.

Dramaturgie, essay, werksessies: Erik Snel, Don Duyns, Pauline Mol, Paul Bertram, Gerardjan Rijnders, Wanda Reisel, Oscar van Woensel, Carel Alphenaar, Dirkje Houtman, Janine Brogt, Nirav Christophe, Esther Gerritsen, Sander Bax, Frank Mineur, Cecile Brommer, Ritsaert ten Cate, Thomas Verbogt, Kris Cuppens, Adriaan van Aken, Stijn Devillé, Peter van Kraaij, Peter Verhelst, David van Reybrouck, Tom Lanoye, Marianne van Kerkhoven, Charles Mee, Suzanne van Lohuizen, Peter Vanden Eede.

Samenwerkingspartners: De Balie, Theater Instituut Nederland, Hotel Dramatik, Vlaams Fonds voor de Letteren, Nederlandse Taalunie, Toneelacademie Maastricht, Huis van Bourgondië, Verkadefabriek, Productiehuis Brabant, Het Zuidelijk Toneel, Gastschrijvers, Het Syndicaat, Braakland/ZheBilding, Via Rudolphi, Binger Lab. Voor *Schrijf je Stad Den Haag*: Koninklijke Schouwburg Den Haag, Stichting Culturalis, Kosmopolis/Den Haag, Dienst Openbare Bibliotheken, Theatergroep Drang. Voor *Schrijf je Stad Amsterdam*: Zina/Adelheid Roosen, wijkinitiatieven Amsterdam Noord en Nieuw West, Openbare Bibliotheken Amsterdam.

Leespartners: Toneelgroep Amsterdam, TG Dood Paard, TG Monk, TG Alaska, Keesen & Co, De Heiploeg, Barr Theatergroep, Barbaren & Co, Kunstenaarsinitiatief De Maan, 't Barre Land, Het Syndicaat, Wetten van Kepler, Het Vervolg - en vele individuele acteurs als Jacob Derwig, Elsie de Brauw, Thomas Boer, Roos Hoogland, Nettie Blanken, Maureen Teeuwen, etc.

Fondsen en sponsors: Jaarlijkse bijdragen sinds 2005 van het Fonds Amateur- en Podiumkunsten en het VSBfonds. Sinds 2006 ook bijdragen van de VandenEnde Foundation en Stichting Ask. Incidentele bijdragen van het Lira Fonds, Scholingsfonds Kunst & Cultuur, Stichting Libra, Prins Bernhard Fonds Noord Brabant, Amsterdams Fonds voor de Kunst.